

FEST I LØNNEBERG

Musikalsk familiefestilling efter Astrid Lindgrens historier om Emil fra Lønneberg

INSPIRATIONSMATERIALE

Indhold

Kære underviser	3
FEST I LØNNEBERG	4
Du kan blandt andre møde	5
Om Astrid Lindgren	7
Hvor kommer historierne fra?	9
Hvilke historier er med	11
Hvilke sange er med	12
Praktisk guide til Odense Teater	19

Kære underviser

I dette inspirationsmateriale til forestillingen FEST I LØNNEBERG kan du læse om Astrid Lindgren og lidt om, hvor hun fik historierne om Emil fra.

Du kan se nogle af de historier om Emil som forestillingen bygger på, så du måske kan læse nogle af dem sammen med dine elever inden, du skal se forestillingen.

Du kan også se nogle af scenografens kostumetegninger, og måske kan I blive inspireret til at tegne jeres egne udgaver.

God fornøjelse til dig og dine elever!

HVAD KOSTER DET?

Odense Teaters særlige pris for skoler er 80 kr. pr. elev og gratis adgang for underviseren.

Udover en egenbetaling på 15 kr. pr. elev kan du søge Odense Teater om dækning af 50 % af skolens transportudgifter. Send en mail til line@odenseteater.dk

Bearbejdelse og oversættelse
Ninette Mulvad

Iscenesættelse
Kurt Dreyer

Scenografi og kostumer
Christian Tom-Petersen

Musik
Georg Riedel

Redaktion på skolematerialet
Line Hede Simonsen /
presse3@odenseteater.dk /
63 13 92 53

Skoleforestilling
Mandag 17. november kl. 10.00
Tirsdag 18. november kl. 10.00

Forestillingen er egnet fra 1. klasse

Forestillingen varer ca. 2 timer og 10 minutter

Fest i Lønneberg

Musikalsk familieforestilling om Emil - en lille smålandsk dreng med hjertet på rette sted

Tag med til FEST I LØNNEBERG og oplev Astrid Lindgrens dejlige historier om Emil på Odense Teaters Store Scene. Vi er med, når Ida bliver hejst op i flagstangen, og når Emil holder julegilde for sognets fattiglemmer. Hør de kendte sange fra tv udgaven af historierne og mød hele familien fra Katholt: Emils forældre Anton og Alma Svendsen, lille Ida, pigen Line og Karlen Alfred samt mange af de andre vidunderlige figurer fra Astrid Lindgrens varme og livskloge fortællinger om Emil.

**“Jeg gjorde det bare af godhed”
Emil Svendsen, Katholt,
Lønneberg.**

Du kan blandt andre møde

Her kan du se nogle af scenograf Christian Tom-Petersens tegninger af kostumerne til FEST I LØNNEBERG. Prøv også at tegne dine egne versioner af personerne eller af historierne om Emil.

Emil

Ida

Alma, Emils mor

Anton, Emils far

Alfred, Karl på gården

Line, pige på gården

Tyttebær Maja

Frk. Storm

Doktoren

Kommandusen

Tumbe Jokum

Bette Rikke

Om Astrid Lindgren

Astrid Lindgren blev født d. 14. november 1907 på gården Näs nær Vimmerby i Småland i Sverige. Hun døde d. 28. januar 2002 og efterlod sig mere end 100 bøger.

Astrid Anna Emilia Ericsson var barn nummer to af præstegårdsforpagterparret Samuel August og Hanna Ericsson. Hun voksede op med sine tre søskende i trygge og faste rammer, hvor der samtidig var masser af frihed til selv at lege og opdage verden. Samuel August var en humoristisk, venlig og vellidt mand. Han viste åbent sin kærlighed for sin kone og børn, der aldrig kunne være i tvivl om, at han elskede dem. Astrid Lindgrens veninde Margareta Strömstedt fortæller "Hvis man gang på gang i flere år har bombarderet Astrid Lindgren med provokerende og mistroiske spørgsmål om den såkaldt "lykkelige barndom", bliver man endeligt overbevist, når man har mødt de andre Ericssonsøskende på Näs. Først da forstår man, at det alt sammen virkelig er sandt: Deres barndom på Näs var unik. (...) Minderne om legen, latteren og trygheden og om Samuel Augusts kærlighed har været afgørende for forholdet mellem søstrene (broren døde i 1974 red.) og deres helhedsbillede af deres barndom."

Astrids forhold til sin far med fortrolighed, lune og respekt har hun blandt andet skildret i forholdet mellem Emil og Alfred. Astrid Ericsson kom i skole og klarede sig godt. Hun kom i 'bogsluger' alderen, læste alt hvad hun kunne komme i nærheden af og fortalte ofte historier for sine mindre søskende. Som 18-årig fik hun job på Vimmerbytidningen. Kort efter blev hun gravid, men ville ikke have faderen til barnet. Hun rejste til Stockholm for at klare sig selv og skåne familien for skammen. I denne periode boede Astrid Lindgren på et værelse og levede af forskellige små kontorjobs. Hun fødte sin søn i København, hvor han også blev sat i pleje. Så snart det var muligt tog hun sig selv af drengen. I 1928 mødte Astrid Ericsson Sture Lindgren, som hun giftede sig med i 1931. Sammen fik de en datter. I 1946 begyndte Astrid Lindgren at arbejde på forlaget Rabén og Sjögren som børnebogsredaktør, et job hun bestred frem til 1970.

Vejen til forfattergerningen beskriver hun selv på denne måde: "At jeg selv efterhånden blev børnebogsforfatter, er helt og holdent vejrets skyld. Hvis det ikke havde sneet i Stockholm en vis martsdag i 1944, var det nok ikke gået sådan. Allerede da jeg gik i skole, lød der advarende

Astrid Lindgrens bøger
Astrid Lindgren har skrevet mange bøger siden "Pippi Langstrømpe" (Første bog i 1944 sidste i 2000). Her i blandt kan nævnes: "Mesterdetektiven Kalle Blomqvist" (1946 - 1953), "Alle vi børn i Bulderby" (1947 - 1965) "Karlsson på taget" (1955 - 1968), "Mio min Mio" (1955), "Madicken" (1960 - 1993), "Emil fra Lønneberg" (1963 - 1997), "Brødrene Løvehjerte" (1973) og "Ronja Røverdatter" (1981).

røster: "Du bliver forfatterinde, når du bliver stor." Og – mere spydigt – "Du bliver Vimmerbys Selma Lagerlöf." Det skræmte mig så meget, at jeg fattede den udtrykkelige beslutning aldrig nogensinde at skrive en bog! (...) Jeg holdt fast ved mit fortsæt lige til marts 1944. Men da blev det snevejr, som gjorde gaderne sæbeglatte. Jeg faldt og forstuede foden og måtte ligge i sengen og havde ikke noget at lave. Hvad gør man så? Måske skriver man en bog? Jeg skrev Pippi Langstrømpe.

Hvordan Pippi figuren oprindeligt er blevet til, har jeg fortalt så mange gange, (...) men lige meget! I 1941 lå Karin, min datter, syg, og hun sagde en aften: "Fortæl om Pippi Langstrømpe", et navn som netop i det øjeblik fløj gennem hendes feberhede hoved. Jeg gjorde, som hun bad om, opfandt en tosset pige, som kunne passe til navnet og fandt snart ud af, at vi havde fået en Pippi i huset, som vi ikke kunne blive af med. I 1944 kom hun på tryk, refuseret fra én side og prisbelønnet fra en anden, og dér lå hun pludselig på boghandlernes diske. Nogle syntes, hun var "noget ubehageligt som kradser i sjælen", andre tog hende mærkværdigt nok til deres hjerter. Børnene gjorde det, og det var jo for dem, jeg skrev. Eller rettere for det barn inde i mig selv, som stadig tørstede efter bøger. Det barn indså i en glædesrus, at, du kæreste, det var jo lige så sjovt at skrive bøger som at læse dem!"

Astrid Lindgrens bøger er oversat til over 50 forskellige sprog og hun har gennem årene modtaget utallige svenske og internationale priser og hædersbevisninger for sit forfatterskab. Desuden er mange af hendes historier blevet filmatiseret og bearbejdet for scenen.

Kilder: "Samuel August fra Sevedstorp og Hanna i Hult" af Astrid Lindgren, "Astrid Lindgrens klogebog" og "Astrid Lindgren" begge af Margareta Strömstedt. Alle udkommet på Gyldendal. Samt Forfatternet.dk

Hvor kommer historierne fra?

Astrid Lindgrens far, Samuel August, fortalte altid historier fra sin barndom og mange af dem dukker op i fortællingerne om Emil. Astrid Lindgrens veninde, Margareta Strömstedt, fortæller: "Hos Emil fra Lønneberg blomstrer meget af Samuel Augusts fiffighed og sans for fikse forretninger." "Samuel August fandt hele livet igennem stor fornøjelse i at slå en handel af, og når han fortalte sin datter om sin barndom, drejede det sig ofte om de første vellykkede handler i hans liv. Som for eksempel dengang han tjente den svimlende sum af 65 øre ved at åbne led for den rige grosserer Sörensen."

Pigerne i Småland

Selvom bøgerne om Emil foregår på landet i 1800-tallet dukker mange af Astrid Lindgrens egne barndomserindringer også op. For eksempel møder vi gårdskarle og piger fra hendes barndom. I bogen "Samuel August fra Sevedstorp og Hanna i Hult" fortæller hun blandt andet om pigerne: "Som barn havde man ikke forstand på at være taknemmelig for deres omsorg, men gjorde, så vidt jeg husker, livet surt for dem, løb tankeløst ind over deres nyskurede køkkengulv med dyngvåde, plørede støvler, gjorde sig morsom med tåbelige, hjemmelavede vittigheder om deres forskellige kærester, drev dem til vanvid ved at smuglæse deres kærestebreve (...) – og allerværst: man ødelagde i barnagtig grusomhed og enfold deres sjældne kærlighedsmøder, som kun kunne finde sted, når deres husbond og madmor en gang imellem var til gilde og kom sent hjem. Kun da kunne de tage en kæreste med ind i det bælgmørke køkken, kun da kunne de sidde i fred og ro på køkkenbænken og kissemisselidt. Fred og ro, jo, tak! Så kom børnene listende op fra deres senge, pludselig var der en unge i hver eneste mørk krog, der blev kravlet og lusket og fniset, og når plageånderne blev opdaget og jaget ud af køkkenet af en rasende furie, (...), så var de ved at kvæles af latter og kunne ikke tro andet, end at hun, der jog dem ud, syntes det var lige så sjovt. At de troede det, er deres eneste undskyldning." Vi aner konturerne af Line og hendes længsel efter kærlighed.

Kaneture og stjernenætter

Astrid Lindgrens barndomsminder er fyldt med stemningsfulde sansninger og betragtninger, som vi senere genkender i hendes historier:

"Vort forlystelseliv var begrænset, men vi havde jo mange fornøjelige familiefester både sommer og vinter. Det fornøjelige bestod mest i, at så mødtes en masse fætre og kusiner, som alle havde forstand på at lege. Selve turene til og fra festerne var ikke det mindst fornøjelige. Det var rigtig sjovt at køre i charabancen, trukket af tospandet Maj og Maud, sidde dér i behagelig ophøjethed og have god tid til at se på alt, der dukkede op ved vejen. Solen skinnede for det meste, og det lugtede godt af hest og solvarmt læder og graner, der svedte harpiks; (...) Hjemturene husker jeg også, hvordan man sad med søvnige øjne og så den sorte skov med den lyse sommerhimmel ovenover, og måske endnu mere hjemturene fra julegilderne, når man lå pakket godt ind i bunden af kanen og hørte bjældeklangen og så den gnistrende stjernehimmel over sig." Vi genkender Emil og Idas kaneture og familiefester. Ja, vi kan næsten selv mærke frosten bide i næsen, lugte hestene og høre lyden af bjældeklang.

Kilder: "Samuel August fra Sevedstorp og Hanna i Hult" af Astrid Lindgren, "Astrid Lindgrens klogebog" og "Astrid Lindgren" begge af Margareta Strömstedt. Alle udkommet på Gyldendal.

Hvilke historier er med?

Her kan du se nogle af de historier om Emil, som forestillingen FEST I LØNNEBERG er bygget over. Måske kan I læse dem inden I ser forestillingen? eller I kan læse nogle af alle de andre historier om Emil.

Tirsdag den 22. maj

DA EMIL STAK HOVEDET I SUPPETERRINEN

(Fra "Emil fra Lønneberg")

Søndag den 10. juni

DA EMIL HEJSEDE LILLE IDA OP I FLAGSTANGEN

(Fra "Emil fra Lønneberg")

Mandag den 26. december

DA EMIL GAV JULEBORDET PÅ KATHOLT BEN AT GÅ PÅ OG FANGEDE

KOMMANDUSEN I ULVEGRAVEN

(Fra "Emil fra Lønneberg")

Hvilke sange er med?

Her kan du se nogle af de sange der er med i forestillingen
FEST I LØNNEBERG:

DU KÆRE LILLE VÆRKSTED

Et værksted det er godt at have,
når de er efter mig.
Hvad sku' jeg gøre uden dig,
når der er stort ståhej?
Værkstedet er hop faldera,
er godt at have, hop faldera
for stakkels mig - hop faldera : I

Når det er gået galt igen,
så gemmer jeg mig her,
for når at far bli'r splittergal,
så ved jeg hvad der sker.
Værkstedet er hop faldera,
er godt at have, hop faldera
for stakkels mig - hop faldera : I

Du kære lille værksted her,
hvor er jeg glad for dig.
Nu sidder jeg i ro og mag,
og kan så hvile mig.
Værkstedet er hop faldera,
er godt at have, hop faldera
for stakkels mig - hop faldera : I
BEVAR MIG VEL, JA HAN VAR SLEM

"Hør nu alle sammen, vi har noget at fortælle,
om en dreng vi kendte, for han var virkelig slem.
Selvom det er længe siden husker vi det alle
Katholt, Lønneberg, ja det var drengens hjem.
Bevar mig vel, ja han var slem, bevar, bevar mig vel :I
Bevar mig vel, ja han var slem, bevar, bevar mig vel" :I

SANGEN OM AMANDA

Amanda, jeg dig ej mere elsker
For nu en anden mit hjerte fængsler
I kirken bli'r hun nu snart min brud
Græd ej Amanda, la' vær' og tud.
Amanda synker så om og falder
Åh, Herre Gud, hun mod Himlen kalder.

Må Gud alene nu straffe dig
Som er så ondhjertet imod mig.

Amanda ganger til havets bølger
Hun tager afsked og sorgen dølger.
Adjø, farvel du, min utro ven
Vi mødes atter i Himlen.

FLØJTEVISEN

Hvis du vil som mig, så fløjter vi,
(fløjter)
Kære du, kære du, hvor du fløjter godt
(fløjter)

Så løb og hop og rul og rend
Og bom-sikka-bom er du med på den
Så spring og råb og kom igen
Og bom-sikka-bom er du med på den
Og tud og brøl og fjol så lidt
Og bom-sikka-bom der er gang i den
Så løb og hop og rul og rend
Og bom-sikka-bom er du med på den
Og bom-sikka-bom er du med på den
Og bom-sikka-bom er du med på den
Ja!

Hvis du vil som mig, så fløjter vi,
For så er...for så er...
For så er man rask og glad og fri.
Kære du, kære du, hvor du fløjter godt
Og det gør, og det gør,
Og det gør da også jeg så flot.
Så løb og hop og rul og rend
og bom-sikka-bom er du med på den
Så spring og råb og kom igen
Og bom-sikka-bom er du med på den
(fløjtesekvens)
Og tud og brøl og fjol så lidt
Og bom-sikka-bom der er gang i den
Så løb og hop og rul og rend
Og bom-sikka-bom er du med på den
Og bom-sikka-bom er du med på den
Og bom-sikka-bom er du med på den
Ja !

KÆRLIGHED, OH KOM

Ingen tant, ingen fjas,
tralalalala
tralalala, tralala, tralalala
Pigen sagde, hør nu her
vis nu at du har mig kær,
vårens tid er så kort
snart jeg visner bort.
Kærlighed, oh kom
kærlighed, oh kom
unge hjerter i sving-om
kærlighed, oh kom.

Ingen tant, ingen fjas
Tralala, tralala
tralalalalala, tralalalala
Pigen sagde; dans min ven

Dans før livet svinder hen
Ta' min hånd, vær mig tro
Sammen er vi to

Kærlighed, oh kom
kærlighed, oh kom
unge hjerter i sving-om
kærlighed, oh kom.

Kærlighed, oh kom
kærlighed, oh kom
unge hjerter i sving-om
kærlighed, oh kom.

LILLE KAT

Lille kat
Lille kat
Lille søde missekat
Ved du at
Ved du at
Det er mørkt når det er nat

Lille gris
Lille gris
Lille søde grissepjok
Fryser du
Fryser du
Så tænd i komfuret

Lille mig
Lille mig
Lille søde Ida
Jeg vil ha'
Jeg vil ha'
øllebrød til middag

SOMMERVISEN

I skal ikke tro det bli'r sommer
Hvis ingen vil bede derom.
Kom sommer og gør det lidt sommerligt
Lad solen snart skinne, åh kom.
Jeg sørger for blomstrende blomster
jeg gør hele skovbrynet grønt,
og nu, nu er sommeren kommet,
skovmærkerne nikker så kønt.

Jeg sørger for vandet i bækken,
det klukker og bobler af sted,
jeg gør alle blomsterne duftende,
så bierne ikke har fred.
om natten så tænder jeg stjernerne
om dagen gør jeg himlen blå.
Mon ikke en solsort vil hjælpe mig,
når reden skal bygges af strå.

Jeg sørger for jordbær til børnene,
og hindbær, ja det skal de få,
og duftende skovstier rydder jeg,
hvor kærestefolk de kan gå.
Kom sommer med blomstrende hyldehegn
og solskin og månelys nat.
Ja, kom lad os fejre at det igen
er sommer i hegn og i krat.

OP OG NED

Op og ned, ned og op.
Grisen sang i træets top,
og en mus i vort hus,
sad og tyggede snus.
Lammet tæller sine karameller.
Hunden mjavrer, mens den danser vals.

Op og ned, ned og op.
Grisen sang i træets top,
og vor kat, den tror at
frakken er en hat.
Hønen jager ræv i vores haver.
Fåret vrinsker, mens det skovler sne.

Op og ned, ned og op.
Grisen sang i træets top.
Og vor ko, vil I tro, den skal ud og ro.
Geden danser, når den standser.
Oksen kagler, den vil lægge æg.

Op og ned, ned og op.
Grisen sang i træets top,
gav et trut, slog en prut,
nu er visen slut.

JULESANG

Granen står så grøn med gren i stuen
Granen står så grøn med gren i stuen
Tralalalala

Julen er nu kommet i vor stue
Julen er nu kommet i vor stue
Tralalalala

Sneen daler smukt og blidt herude
Sneen daler smukt og blidt herude
Tralalalala

Ingen ulve vil i fælden tude
Ingen ulve vil i fælden tude
Tralalalala

Nu vi danser ind til julegilde
Nu vi danser ind til julegilde
Tralalalala

Stjerner skinner lysende på Himlen
Stjerner skinner lysende på Himlen
Tralalalala

Praktisk guide til Odense Teater

Hvornår skal jeg komme?

Sørg for at komme i god tid. Når klokken ringer, bedes du finde din plads. Forestillingen begynder præcist og dørene bliver lukket, når forestillingen går i gang for ikke at forstyrre publikum og skuespillere. Hvis du kommer for sent, kan du ikke regne med at komme ind.

Hvor skal jeg hænge mit overtøj?

Tasker og overtøj skal hænges i garderoben. Garderoben er aflåst under forestillingen. Garderoben er på eget ansvar.

Skal man opføre sig på en bestemt måde i teatret?

Teater er en oplevelse, som du har sammen med mange andre mennesker. Undgå højlydt samtale og sluk for din mobil. Mobilen skal slukkes helt, da en tændt mobil kan forstyrre både de andre tilskuere samt skuespillerne på scenen.

Teater er et samspil mellem scene og publikum. Det foregår live lige foran dine øjne. Det er levende mennesker, der spiller for levende mennesker. Publikum er med til at skabe den rette stemning i rummet, så du må gerne klappe, grine eller græde, det bliver forestillingen kun bedre af.

Fotografering er ikke tilladt i salen.

Må jeg spise og drikke i teatret?

Madpakker kan spises i Sukkerkokeriets forhal eller i Billetkontorets foyer. Fjern selv affald. Madpakker og medbragte drikkevarer må ikke spises i salen eller i teatrets barområde.

Der er i teatrets bar. Drikkevarer og chipsposer må ikke medbringes i salen. Slik må gerne medbringes (brug knitrefri poser). Når I forlader jeres pladser, skal I fjerne eventuelt affald og slå sædet op, så alle kan komme ud.

**Teater er levende mennesker,
der spiller for levende mennesker!**